

הדרך שהובילה להקמת לוח זכרון זה לא היתה קצרה או קלה. היו פעמים, כשמכשולים
 עמדו מולנו, ששאלנו את עצמנו איזה צורך יש בעצם בהקמתו.
 והיו גם פעמים שמצד העירייה נשמעה הטענה שהקמתו עלולה אפילו להזיק - שהוא ישנה
 את ארשת העיר ויגרש תיירים.
 אבל בסוף התעקשנו - גם המשפחות השכולות וגם צוות מחלקת הטקסים - להתגבר על
 המכשולים ואפילו להקים את הלוח בזמן ליום השנה השני.
 אך אפשר עדיין לשאול, ובצדק: מהו תפקידה של מזכרת זו? סביר להניח שקרובי המשפחה
 לא יבקרו פה, ובטוח שקיומה לא יפחית את הכאב שלנו. נצטרך להמשיך ולהתמודד עם
 הגעגועים העזים יום יום, ושעה שעה.
 בעיני, האבן מהווה מזכרת חשובה עבור אחרים - עבור אלה שלא הכירו את הקורבנות, או
 שלא ידעו עליהם כלל, או שידעו ושכחו כבר. כשהאנשים האלה יעברו פה וייתקלו במקרה
 בשמות הקדושים האלה, ישתרש הזכרון הקולקטיבי של המלחמה האיומה הזאת.
 לדעתי, העם זקוק לחיזוק הזכרון. בכדי לחיות עם הפחד התמידי שפוקד אותנו, מצא לו העם
 את הצורך לשכוח מהר מאוד כל פיגוע וקורבנותיו. מהר מאוד משפצים את בתי העסק ומהר
 מאוד חוזרים הלקוחות, צמאים לבילויי כיף.
 עתונאי טלוויזיה אחד דיווח לא מזמן, למחרת פיגוע, מזירת הפיצוץ הקטלני. הוא הצביע על
 התנועה ההומה ואמר: "כנראה שהשגרה היא חזקה מהכל".
 אם הוא צדק, אז נראה לי שעם ישראל משלם מחיר גדול מדי עבור הנורמליות שלו.
 לזכור את הפיגועים ואת הקורבנות אינו סימן של חולשה, אינו מחזק את האויב ואינו מקשה
 עלינו לתפקד. לזכור את העוולות שנעשו נגדנו זו תגובה רגישה, טבעית וחיובית.
 מסורתנו מעודדת גישה זו. הנה הולך וקרוב חג ראש השנה, המכונה גם יום הזכרון. כמה
 מתאים להדגיש בעת זו את החשיבות של זכרון הקורבנות. כל הגברים, הנשים והילדים
 הרבים שנספו פה, כולם היו צדיקים. גם בחייהם - כפי שאנו יקיריהם יכולים להעיד, וגם
 במותם "מיתה על קידוש השם".
 ועל צדיקים נאמר שאפילו במיתתם הם קרויים חיים. בשבילנו - הוריהם, ילדיהם ואחיהם -
 הם אכן חיים בלבבותינו ובזכרונותינו. ותפארת היא לאחריהם אם הם יחיו במחשבותיהם גם
 כן - ולו במעט.
 ויהי רצון שתתקיים הבטחת חז"ל: "כשם שיום הכיפורים מכפר כך מיתתן של צדיקים
 מכפרת".

פרימט רוט